



SOS Racisme
 Nørre Allé 7,
 2200 Kbh. N.
 sos@sosracisme.dk
 www.sosracisme.dk

København, d.12. marts 2024

Vedrørende: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af udlændingeloven m.fl. (Ny opholdsordning på baggrund af uddannelsestilknytning mv.).

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet,
 Att. IA-EU@uim.dk, vhf@uim.dk og mum@uim.dk

SOS Racisme, Danmark, takker for at have fået tilsendt lovforslaget til høring.

Formålet med lovforslaget er, at Danmark holder på nogle af de flygtninge og familiesammenførte til flygtninge og andre, som efter paradigmeskiftelovgivningen og andre "skøre og dysfunktionelle" dele af udlændingelovgivningen ellers skulle udrejse fra Danmark. De vil så få chancen for at blive i Danmark, hvis de samtidig er startet på eller optaget på eller har ansøgt om at komme på en uddannelse inden for et område, hvor der mangler arbejdskraft, og om muligt inden for en erhvervsuddannelse. Og efter en succesfyldt endt uddannelse vil de få mulighed for at blive her i Danmark og søge arbejde. Og det vil håndtere et problem ifølge i regeringsgrundlaget, 2022:

- Håndtere det problem, vi har set den seneste tid, med unge kvinder fra Syrien, der har mistet deres opholdstilladelse til trods for, at de har vist, at de vil Danmark. Derfor vil regeringen give ret til fortsat ophold for visse udlændinge, som uddanner sig inden for områder, hvor der er mangel på arbejdskraft.

De vil ikke få SU til uddannelsen men må forsørge sig selv, medmindre de da allerede er i gang med en uddannelse, som de får SU til. Og vi forstår lovforslaget således, at hvis de vil have en langvarig akademisk uddannelse såsom fx læge skal de selv betale for uddannelsen, ligesom udenlandske studerende, der kommer til Danmark for at studere som selvbetalere, skal. For ph.d.-studerende gælder andre regler.

I princippet er regeringen kun interesseret i at de studerende søger ind på fuldtidsuddannelser /tager uddannelser på fuld tid, og samtidig får de ret til at arbejde på fuld tid i juni, juli og august, hvor mange uddannelser næsten er lukket ned - bortset fra afgangsprøver og eksaminer, og på max 20 timer om ugen resten af året, ligesom andre studerende/uddannelsessøgende. Til gengæld må de ikke få nogen form for forsørgelseshjælp, heller ikke SU, og hvis nogen i deres familie får det, risikerer de at få inddraget opholdstilladelsen! Så vi ved ikke, hvor mange der reelt vil tage imod det, da det også kan risikere at vælte en opholdstilladelse, hvis nogen tæt på dem får hjælp til forsørgelse.

Der er desuden lavet minutiøse regler for rigtig mange forhold, for at sikre mod, at der ikke er folk, der får ophold uden de reelt vil uddanne sig inden for et af de felter hvor Danmark mangler arbejdskraft. Derfor kommer ordningen måske ikke til at rumme ret mange af dem, der er i risiko for at få ophævet opholdspligten, og hvor i alt fald nogle af regeringspartierne godt kan se, at det vil være ret så dumt at straffe udlændingene med udrejsecenter, opholdspligt, meldepligt og efter 3. dom fængsel og udvisningsdom med indrejseforbud og indberetning til SIS-2-systemet.

Desuden ønsker regeringen at behandle ukrainerne bedre, end den socialdemokratiske regering + folketingsflertallet gjorde med de unge syriske kvinder. Dem tvang man på Kærshovedgård, når de ikke ville rejse frivilligt tilbage til Assads efterretningsinstitutioner, som også før borgerkrigen var kendt for deres brug af tortur.

En af de mest problematiske undtagelser i lovforslaget side 41 - 42 øverst er:

” Det vil for det tredje være en betingelse, at udlændingen uden at opnå nyt opholdsgrundlag har opholdt sig i Danmark, siden den pågældende mistede sit opholdsgrundlag. Det er i den forbindelse uden betydning, om udlændingen opholder sig i Danmark, selvom den udrejsefrist, som udlændingemyndighederne har fastsat, er udløbet, eller om udlændingen lovligt opholder sig i Danmark i medfør af en udrejsefrist, som endnu ikke er udløbet. Det vil for det fjerde være en betingelse, at udlændingen ikke efter, at opholdstilladelsen blev nægtet forlænget, inddraget eller udløb, eller opholdsretten konstateret ophørt, har været eller bliver sigtet, tiltalt eller dømt for overtrædelse af meldepligt efter hjemrejselovens § 12, stk. 1, eller opholdspligt efter hjemrejselovens § 13, stk. 1.

Det vil bl.a. indebære, at udlændinge, som har fået nægtet forlænget eller inddraget deres opholdstilladelse, og som i den forbindelse bliver pålagt melde- og opholdspligt af Hjemrejsestyrelsen, fordi de eksempelvis ikke medvirker til deres udrejse, vil kunne tildeles en opholdstilladelse efter den foreslåede ordning.

Den foreslåede betingelse indebærer også, at disse udlændinge således ikke må være sigtet, tiltalt eller dømt for overtrædelse af de pålagte kontrolforpligtelser i perioden frem til, at der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 i, stk. 4. Den pågældende skal med andre ord kontinuerligt i hele den periode, hvor vedkommende er uden opholdsgrundlag og pålagt kontrolforpligtelser, have givet mødet på de af Hjemrejsestyrelsen nærmere angivne tidspunkter og have boet og overnattet på det indkvarteringssted, den pågældende er henvist til. Det bemærkes i denne sammenhæng, at det er forudsat i bemærkningerne til hjemrejseloven, at sager om mellem 0-10 overtrædelser af melde- og/eller opholdspligten i 1.-2. gangstilfælde for den omhandlede persongruppe afsluttes med en advarsel.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at adgangen til at opnå opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 i, stk. 4, som udgangspunkt skal være forbeholdt udlændinge, der ikke aktivt har modarbejdet de danske myndigheders udsendelsesbestrebelse ved ikke at overholde opholds- og meldepligt. Udlændinge- og Integrationsministeriet finder imidlertid, at helt enkeltstående forhold om overtrædelse af melde- og opholdspligt ikke skal være til hinder for, at en udlænding

UDKAST

42

kan opnå opholdstilladelse efter den foreslåede ordning. En advarsel vil derfor ikke afskære en udlænding fra at opnå opholdstilladelse efter ordningen.

Bliver Styrelsen for International Rekruttering og Integration først efter, at der er meddelt opholdstilladelse, bekendt med, at udlændingen har været sigtet, tiltalt eller dømt for overtrædelse af de pålagte kontrolforpligtelser, vil opholdstilladelsen som udgangspunkt blive inddraget, jf. udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1. Der henvises til afsnit 2.1.2.4.”

I SOS har vi sammenlignet straffesystemet for overtrædelser af forpligtelserne på udrejsecentrene med en meget grov mobning og med det dummebødesystem nogle narkobander nogle gange bruger. Her er det simpelthen ondsindet lovgivning fra Folketinget med det formål at skræmme, udvise, og udsende flest muligt og frihedsberøve flest muligt i afviste og udviste udlændinge. Det anførte vil formentlig udelukke mange syriske kvinder og mænd og kvinder af andre nationaliteter, som har været udsat for at få paradigmeskiftelovpakkens midlertidige opholdstilladelser tilbagetrukket eller ikke forlænget, mens forholdene i deres hjemland fortsat var skrøbelige, med terrorbombninger mange steder og hvor de risikerede forfølgelse fra statsmagtens side og afpresning fra forskellige sikkerhedstjenesters, oprørsstyrkers og privates side, fx i Syrien, DR Congo og Somalia og Irak – men ifølge danske idyllrapporter ikke overtrådte artikel 3 i EMRK.

Så vi foreslår, at det tredje og det fjerde punkt udgår. Det er i øvrigt kun ved 1. tilfælde af pligtovertrædelser, beboere på udrejsecentre idømmes en advarsel. Folk, der udebliver fra udrejsecentrene, i lang tid risikerer straf efter Straffeloven § 143 op til 4 års fængsel. Kort efter man for alvor tog fat på at ophæve opholdsretten for syrere fra Damaskus og senere fra hele Damaskusregionen, var der blæst om en række sager fra Syrien, og nogle syrere nægtede at tage på Kærshovedgård. Flygtninge med midlertidigt ophold efter afghaner- og ukrainerloven skulle ikke kunne blive sat på udrejsecentre og dermed dømt for pligtforsømmelser; mens de syriske piger blev det, hvis de ikke har været der en dag. Der var og er dog så meget rod i Hjemrejsestyrelsens og Anklagemyndighedens behandling af pligtovertrædelser og straffe, at der ofte er tale om justitsmord, og en manglende eller mildt sagt helt mangelfuld efterforskning af, om de omhandlede var lovligt undskyldt.

Specielt om beboerne på udrejsecentrene var lovligt undskyldt på grund af svigtende kommunikation internt i Hjemrejsestyrelsen mellem det anmeldende kontor i Hjemrejsestyrelsen og andre dele af Hjemrejsestyrelsen, der fx har hjemrejsesamtaler med folk i Birkerød, dem i Hjemrejsestyrelsen, der bevilger besøgsorlov til folk, etc., dem der noterer, at en person er sat i varetægtsarrest eller fængsel, og derfor ikke kan gennemføre pligterne på udrejsecentrene, eller Hjemrejsestyrelsens lokale administration, fordi kontoret lukkede tidligt den pågældende dag, hvor den nye udviste flygtning ankom.

Desuden efterforsker politiet heller ikke altid anmeldelserne grundigt, og kan ikke altid få det bekræftet, hvis en person var indlagt; men sigter hellere én for meget end én for lidt. Og endelig svigter SALTO-systemet. Rigsadvokaten har endnu ikke offentliggjort rapporten fra en undersøgelse der blev sat i værk om SALTO-systemet for cirka 4 år siden, og gamle straffede potentielle overtrædelser af pligterne er ikke gennemgået for systemsvigt. Selv om de gamle straffe har været gennemført, forlænger/forstærker hver tidligere straf fængselsperioden for beboerne.

SOS Racisme finder overordnet:

1. at selve formålet principielt er fornuftigt og påskønnelsesværdigt

Det vil gavne både flygtningene og Danmark – modsat en stor del af den øvrige udlændingelovgivning i Danmark. Syrerne og andre, for hvem man vil ophæve opholdstilladelsen efter paradigmeskiftelovpakken, slipper for at tage hjem til forfølgelse i hjemlandet, og kan således række ud efter halmstrået, og formentlig efter end uddannelse opnå to års arbejde i Danmark eller længere, som kan sikre dem senere mod udsendelse. Indtil de kan tjene sammen til at få permanent ophold om cirka 10 år. Det samme gælder flygtninge med midlertidigt beskyttelsesophold fra andre lande, og afghanere og familiemedlemmer til dem. Og også ukrainerne vil kunne profitere af lovændringen, og selv om der står noget andet i Regeringsgrundlaget, er det måske især den gruppe, man har tænkt på, og det samme gælder afghanere, der har hjulpet Danmark, og disses familier.

Det bør bare gennemføres med udeladelse af hele afsnittet om overtrædelser af pligter på udrejsecentre. På den måde vil det også sidestille de rigtige flygtninge under udlændingelovgivningen med flygtningene på de to nyere særlove.

Og fristerne for ansøgning bør udvides, bl.a. fordi det kan tage lang tid før man ved hvilke uddannelser man bliver optaget op.

Helst så SOS Racisme, at man havde ophævet den dysfunktionelle og ondsindede paradigmeskiftelovpakke, der tager alt håb og forventning om uddannelse og retfærdighed fra unge flygtninge, og som ikke lever op til Flygtningekonventionens bud om at give folk lige så gode betingelser som landets indbyggere.

2. For mange unge flygtninge er spørgsmålet, om de skal arbejde eller uddanne sig. Hvis de har arbejde hos samme arbejdsgiver mindst to år, kan de slippe for at få ophævet deres opholdstilladelse, og samtidig kan arbejdet i nogle tilfælde tælle med i den arbejdsmængde de skal have udført, for at få permanent opholdstilladelse.

Da flygtninge med beskyttelsesasyl, kun får forlænget deres opholdstilladelse for 1, max 2 år ad gangen, vil det være noget af en gambling at skulle vælge mellem uddannelse og arbejde. For hvis de har arbejdet mindst to år hos samme arbejdsgiver, skal deres opholdstilladelse ikke tages fra dem, selv om Danmark vurderer forholdene modsat UNHCR, at flygtningene bare kan tage hjem i mange syriske regioner, Somalis, D R Congo, mv.

Man kunne gøre betingelserne lettere, ved at flygtningene og de fordrevne kunne oppebære SHO-ydelse eller anden ydelse, så de ikke behøvede både gå på en fuldtidsuddannelse og have et studiejob eller andet arbejde op til 20 timer/uge og samtidig har mange formentlig også brug for mere danskindlæring og en mentorordning – og alting tager tid, det tager også mere tid at uddanne sig på et andet sprog end ens modersmål. Hvis mange skal arbejde 50 timer om ugen risikerer det måske at gå ud over uddannelsen.

De uddannelser, disse mennesker kommer ind på, har måske brug for ekstra midler til at lave et mentornetværk og til at lave noget ekstra danskundervisning målrettet fagsproget og de studerende, i arbejde med mennesker, hvor der jo bl.a. mangler mennesker med varme hænder, er det også vigtigt at man kan udtale ordene forståeligt, hvorfor der kan være brug for ekstra undervisning i dette felt under uddannelsen – i alt fald for dem der ikke er kommet til Danmark i skolealderen. Hvad angår faguddannelser inden for håndværk har det ofte været et problem at der blev diskrimineret ved adgangen til lærepladser, og der manglede lærepladser. Det er også vigtigt at politikerne ser på denne del. Også fordi der er størst chance for at få arbejde bagefter, hvis man har haft en læreplads og ikke hele tiden fået skoleundervisning.

Det vil være direkte dumt af Danmark at smide mennesker ud eller nedbryde dem psykisk på udrejsecentre og i Ellebæk, hvis de gerne vil tage en uddannelse, og især når de ovenikøbet vil få gode muligheder for at få ansættelse, idet der mangler uddannede mennesker på næsten alle niveauer inden for sundhedsvæsenet og socialvæsenet, fra social- og sundhedshjælpere til speciallæger, og inden for den pædagogiske sektor i alle typer institutioner og skoler. Og de, der har prøvet det selv, skal ikke fratages denne mulighed for opholdstilladelse, heller ikke hvis de er blevet straffet efter de ekstreme strafskemaer på udrejsecentrene – efter 3. dom går man jo efter en fængselsstraf.

Så vores anbefalinger er, at man gennemfører forslaget, men i en bedre udgave end den foreslåede, og over en længere periode end anført – der vil jo vedblive med at komme diverse ophævelser for dem med midlertidigt asyl – derfor er det irrationelt at sætte en frist for hvor sent man må søge om uddannelse som grundlag for opholdstilladelse.

Venlig hilsen,
For SOS Racisme, Danmark,
Anne Nielsen, Talsperson